

8. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Kaupunginarkiston henkilökunnan kokoonpanossa ei kertomusvuonna tapahtunut muutoksia, vaan kaupunginarkistonhoitajana oli edelleen filosofian maisteri R. Rosén, arkistoamanuensseina filosofian maisterit V. Mattila ja S. Möller, toimistonhoitajana neiti A. Soura ja vahtimestarina herra E. Parkkali. Kesälomasijaisena toimistossa oli kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana filosofian kandidaatti U. Johansson. TempPELLIAUKION arkistovaraston lämmittämisestä vahtimestarin kesäloman aikana huolehti rouva A. Välimäki.

Amanuenssi Möllerin saatua Helanderin säätiöltä apurahan tieteellistä tutkimustyötä varten ja hänen sen johdosta ollessaan virkavapaana syyskuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään, hänen virkaansa hoiti toimistonhoitaja Soura sijaisenaan ylioppilas S. Lindstedt. Kaupunginarkistonhoitaja Rosén oli niinkään tieteellisten töiden vuoksi virkavapaana marraskuun 12 p:n ja joulukuun 22 p:n välisenä aikana, jolloin hänen sijaisenaan oli amanuenssi Mattila, tämän sijaisena toimistonhoitaja Soura ja viimeksimainitun sijaisena filosofian kandidaatti G. Rosén.

Toimisto- ja arkistotilat. Kiinteän omaisuuden tarkastajien kiinnitettyä huomiota kaupunginarkiston käyttöön luovutettujen, Sofian- ja Unioninkatujen varrella sijaitsevien säilytystilojen riittämättömyyteen ja sopimattomuuteen ja kiinteistölautakunnan talo-osaston sekä kaupunginarkiston annettua asiasta lausuntonsa kaupunginhallitus kesäkuun 26 p:nä mm. päätti kehottaa kiinteistölautakuntaa tekemään ehdotuksen tontin varaamiseksi kaupunginarkiston ja mahdollisesti myös tilastotoimiston tarpeita varten. Kiinteistölautakunnan tonttiosaston pyynnöstä kaupunginarkisto sittemmin esitti tietoja tilantarpeestaan sekä eräistä muista sijoituspaikan valintaan vaikuttavista seikoista. Vuoden loppuun mennessä kysymyksen käsittely ei päässyt edistymään tätä pitemmälle. Samoin oli kieltämättä vaikea kysymys Sofiankadun-Unioninkadun arkistovarastojen kunnostamisesta paremmin tarkoitustaan vastaaviksi yhä lopullisesti ratkaisematta. TempPELLIAUKION kalliosuojassa hyllytettiin viimeiset asiakirjojen säilytyspaikoiksi sopivat kohdat.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena:

Esitykset ja lausunnot. Yleiseen kunnalliseen arkistohallintoon kuuluvi-
ta, kaupunginarkiston antamista lausunnoista mainittiin seuraavat:

Kaupunginhallitukselle maaliskuun 6 p:nä kaupunkien ja kauppaloitten arkistoinen supistamisesta; huhtikuun 30 p:nä kiinteän omaisuuden tarkastajain kertomuksen kaupunginarkistoa koskevasta osasta; elokuun 31 p:nä Vapaan huollon keskusten arkistojen tallettamisesta kaupunkien ja kauppala-
in arkistoihin; syyskuun 20 p:nä tiliasiakirjain seulomisesta; lokakuun 30 p:nä teollisuuslaitosten tiliviraston eräiden asiakirjojen seulomisesta;

Kiinteistötoimiston tonttiosastolle lokakuun 19 p:nä tontin varaamisesta kaupunginarkistoa ym. varten;

Tampereen kaupunginaktuaarille toukokuun 17 p:nä kunnalliskodin arkistoinen seulomismahdollisuudesta; sekä

Turun kaupungin tilastotoimistolle marraskuun 30 p:nä oikeus- ja järjestysviranomaisten arkistojen säilytyksestä,

Tarkastukset ja arkistoneuvonta. Arkiston johtosäännön mukaisia tarkastuksia suoritettiin huoltoviraston, kunnalliskodin, vesilaitoksen, kaasulaitok-

sen, sähkölaitoksen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan sekä kiinteistölautakunnan kanslian ja kaupunkimittausosaston arkistoissa. Tarpeen mukaan neuvoteltiin useiden virastojen ja laitosten edustajien kanssa arkistonhoidollisista kysymyksistä sekä esittelemällä arkiston omia asiakirjaryhmiä suoritettiin käytännöllistä arkistoneuvontaa. Järjestelytoimiston toimeenpanemilla kamreerikursseilla pidettiin myöskin arkistokysymyksiä koskeva esitelmä sitä seuraavine keskusteluineen. Valtionarkistonhoitajan pyynnöstä kaupunginarkistonhoitaja joitakin kertoja osallistui eräitä arkistonhoidollisia erikoiskysymyksiä koskeviin neuvotteluihin.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena:

Asiakirjasitirrot. Asiakirjoja luovuttivat vuoden kuluessa seuraavat virastot, laitokset ja yksityiset virkamiehet: kaupunginkanslia, rahatoimisto, tilastotoimisto, puutavara- ja polttoainetoimisto, kiinteistötoimiston kaupunkimittausosasto, urheilu- ja retkeilytoimisto, vesilaitos, terveydellisten tutkimusten laboratorio, kulkutautisairaala, huoltovirasto, kunnalliskoti, lastensuojeluvirasto, kansakoulujen oppivelvollisten lasten luettelo, ruotsinkielisten kansakoulujen kanslia, kaupunginorkesteri, väestönsuojelulautakunta, poliisilaitoksen henkikirjoitustoimisto, Helsingin 400-vuotisjuhlahakomitean eräät jaostot, apulaiskaupunginjohtaja R. Granqvist, kaupunginsihteeri E. Waronen, toimistopäällikkö J. Ståhlberg, raastuvanoikeuden arkistonhoitaja F. Landgrén ja kamreeri A. Pesola.

Suomen sukututkimusseura on tallettanut kaupunginarkistoon erään suureksi osaksi Helsingin väestöä koskevan kokoelman. Kaikkiaan vuoden kuluessa vastaanotettiin 62 asiakirjaleveranssia, yhteensä n. 160 hyllymetriä. Lopuksi on mainittava, että talousarvioon otetun määrärahan turvin pantiin alulle eräiden tärkeiden asiakirja- ja karttasarjojen järjestelmällinen valokuvaminen (mikrofilmaaminen).

Inventoinnit, sisäiset sitirrot, järjestely- ja luettelointityöt. Miltei kaikki kertomusvuoden kuluessa vastaanotetut asiakirjat ehdittiin inventoida ja asettaa paikoilleen sekä osaksi tai kokonaan järjestää. Lopullisesti järjestetyistä ja luetteloiduista arkistoista on mainittava mm. kunnalliskodin työlaitoksen, kulkutautisairaalan, Helsingin 400-vuotisjuhlahakomitean sekä Ab.M.G.Stenluksen ja siihen osaksi liittyvien Leppäsuon kaupapuutarhan ja Munkkiniemen pensionaatin arkistot. Maistraatin laajan arkiston sarjojen järjestämistä jatkettiin ja eräitä heikossa kunnossa olevia niteitä varustettiin yksityiskohtaisilla hakemistoilla. Aikaa viepää rahatoimikamarin ym. usein erittäin tärkeiden sekalaisryhmien inventointia ja järjestämistä jatkettiin. Työväliytystoimiston kortistot kansitettiin. Eräiden varahyllyjen valmistuttua suoritettiin Tempelliaukion arkistovarastossa laaja sisäinen siirto, jonka avulla päästiin käyttämään niukkoja sijoitustiloja entistä tarkemmin.

Käsikirjasto. Kirjaston järjestämistä ja luettelointia jatkettiin muiden töiden sen salliiessa, samoin Helsinki-bibliografian laatimista. Kirjoja lahjoittivat kertomusvuonna: painatus- ja hankintatoimisto, amanuenssi S. Möller, maisteri K. Pirinen, Suomen sukututkimusseura, Helsingin toisen lyseon rehtori, Tukholman kaupunginarkisto, Perkkö oy, Jyväskylän kaupunginkanslia, Helsingin poliisilaitos, posti- ja lennätinhallitus, Suomalainen tiedeakatemia, Lundin yliopiston kirjasto, Suomen historiallinen seura, maisteri H.Grönroos, Svenska litteratursällskapet i Finland sekä Helsingin yliopiston kirjasto. Kaikkiaan kirjasto lahjoitusten, vaihtojen, siirtojen ja ostojen kautta kartutettiin 200 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioidtiin 150 ja lähteneitä 75. Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 124. Puhelimitse hoidettuja nengillepano-, eläke- ym. selvityksiä oli lukuisasti, mutta niistä ei pidetty luetteloa. Asiakas- ja tutkijakäyntejä merkittiin toimistossa 129 ja Tempelliaukion arkistovarastossa 225, minkä lisäksi eri harrastajapiireille järjestettiin tutustumiskäyntejä. Asiakirjoja annettiin eri virastoille lainaksi 69 arkistoyksikköä. Kirjastosta annettiin eri virastoille lainaksi etupäässä hallinnollista ja kunnallishistoriallista kirjallisuutta.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, jotka supistuvat annetuista todistuksista ym. kertyviin lunastusmaksuihin, nousivat 3 390 mk:aan. Menot, niihin laskettuina myös tilitysvuokrat, olivat 4 178 979 mk, mistä määrästä kuitenkin on vähennettävä ent. Viipurin kaupungin hoitokunnan kertomusvuoden osalta kaupunginkassaan suorittama 18 888 mk:n vuokraosuus sille asiakirjain säilytyspaikaksi luovutetusta Tempeliahaukion arkistovaraston huonetilasta.